

Expertgruppen för Patientnära analyser

2024-12-19

Rekommendation för arbiträra skalsteg för urinstickor

Denna reviderade rekommendation är uppdaterad av Equalis expertgrupp för patientnära analyser bestående av: Finn Thormark Fröst (ordf.), Barbro Eriksson, , Alexsandra Ringqvist, Jeanette Norberg, Jenny Apelqvist, Martin Samuelsson, Oskar Wiesner och Stina Boräng.

Tidigare version av denna rekommendation har tagits fram av, i bokstavsordning: Fredrik Carlstedt, Helina Hansson, Johanna Helmersson Karlqvist, Pia Karlsson, Sara Karlsson Söbirk, Harriet Liljenbring, och Katarina Skov Poulsen

Denna reviderade version (1.3) ersätter tidigare version, daterad 2019-12-02.

Equalis rekommendationer tas fram i syfte att harmonisera undersökningsresultat inom medicinsk diagnostik i Sverige. De riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal.

Frågor angående rekommendationen ställs till info@equalis.se

Sammanfattning

Equalis expertgrupp för patientnära analyser rekommenderar att urinstickor ska svaras ut med arbiträra skalsteg samt avläsas med instrument.

Bakgrund

Urinstickor (urintestremсор) används för diagnostik av skada och sjukdom i njurar och urinvägar samt vid diabetes och detekterar:

U—Albumin, benämns ofta U—Protein på urinstickeförpackningen men det är i huvudsak albumin som mäts.

U—Glukos

U—Leukocyter

U—Erytrocyter, detekterar erytrocyter och dess innehåll (hemoglobin).

U—Acetoacetat, benämns ofta U—Ketoner på urinstickeförpackningen men det är i huvudsak acetoacetat som mäts.

U—Nitrit

Testfältet för U—Albumin på urinsticka är inte tillräckligt känsligt för att utesluta förekomst av låggradig hyperalbuminuri, ”mikroalbuminuri”, dvs U—Albumin i intervallet 30–300 mg/L.

Urinstickorna mäter semikvantitativt och svaren anges därför i svars kategorier och inte i exakta koncentrationer. Flera olika fabrikat av urinstickor finns på den svenska marknaden och svars kategorierna anges ibland med arbiträra skalsteg (0, 1, 2, etc.) och ibland med SI-enheter (tex g/L). Urinstickorna kan avläsas antingen med ögat eller med ett särskilt avläsnings-instrument.

Olika fabrikat har olika gränser för de arbiträra skalstegen, trots detta bedöms noggrannheten och användbarheten i kliniken inte bli större om svarsintervall anges med SI-enhet.

I journalanteckningar och i övergripande journalsystem som den Nationella patient översikten (NPÖ) är det önskvärt att harmonisera analyssvaren.

Expertgruppen för Patientnära analyser

Rekommendation

Eftersom analysresultat med en urinsticka representerar ett intervall med stor osäkerhet och inte någon exakt koncentration rekommenderar Equalis expertgrupp för patientnära analyser att urinstickor ska svaras ut med arbiträra skalsteg. Presentation av resultat med SI-enhet kan övertolkas vad gäller analysresultatets exakthet.

Dessutom rekommenderas avläsning med instrument.

Exempel på resultat med arbiträra skalsteg på urinsticka:

Trivialnamn i NPU-systemet	NPU-kod	Svarsalternativ					
U—Albumin (remsa)	NPU17997	Neg eller 0	1 eller 1+	2 eller 2+	3 eller 3+	4 eller 4+	
U—Glukos (remsa)	NPU04207	Neg eller 0	1 eller 1+	2 eller 2+	3 eller 3+	4 eller 4+	
U—Leukocyter (remsa)	NPU03987	Neg eller 0	1 eller 1+	2 eller 2+	3 eller 3+	4 eller 4+	
U—Erytrocyter (remsa)	NPU03963	Neg eller 0	1 eller 1+	2 eller 2+	3 eller 3+	4 eller 4+	5 eller 5+
U—Acetoacetat (remsa)	NPU10504	Neg eller 0	1 eller 1+	2 eller 2+	3 eller 3+	4 eller 4+	5 eller 5+
U—Nitrit (remsa)	NPU21578	Neg eller 0	Pos, 1 eller 1+				
U—hCG	NPU10394	Neg eller 0	Pos, 1 eller 1+				